

NAGYVÁRAD

Ar: Vidéken egy óra 40 lei.
 wadon: egy óra 30 lei.

Főszerkesztő: HEGEDÜS NÁNDOR
 Felelős szerkesztő: MARÓT SÁNDOR

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Károly herceg
 (Szilágyi Dezső)-utca 6.

Ar átveszi a francia politika vezetését me passzivítás megszüntetését követően a birodalmi gyűlése

mentések szerint nagy érdek-
 riandnak az aktív politikai
 ezvaló visszatérése. A politiku-
 an a nézetek van, hogy —
 ni jelenlegi bizonytalan hely-
 zlik — egyhamar nem kelle-
 tadot az ügyek élére vissza-

országban rendkívül rossz
 ltett, hogy a Németor-
 szállított kokszt teljesen
 metetlennek bizonyul.
 zen a tényen könnyen
 lt az egész politikai hely-
 atírelmes várakozás jel-
 is frázissá válik.

ország éber szemmel figyeli,
 ország a megszállott területen
 rinc kokszt-égető telep műkö-
 e meg. Félnék, hogy más há-
 onló sorsra fog jutni.
 elemelő helyről jött értesülés

szerint Franciaország a tárgyalások meg-
 kezdésének előfeltételeként ragaszkodik
 ahhoz, hogy Németország teljesen szüntes-
 se meg passzív ellenállását.

A német birodalmi ülésen a szabad-
 ság fokozottabb védelméről szóló javas-
 lat tárgyalásánál igen heves jelenetek ját-
 szódtak le. Dittmann szocialista pártja ne-
 vében kijelentette, hogy a javaslatnak a
 munkásokkal szemben kivételes törvény
 hatása lett s ezért annak a bizottsághoz
 való visszautasítását indítványozza. Ez el-
 len a polgári pártok és a Ruhr-vidékiek
 élénken tiltakoztak s kijelentették, hogy
 a szocialista szónok súlyosan megsértette
 Németországot és elsősorban a Ruhr-
 déki munkásokat. Az indítványt elvetet-
 ték, mire a szocialisták és kommunisták
 kivonultak a teremből. Dittmann indítvá-
 nyát — hogy a javaslatot vegyék le a napi-
 rendről — heves vita után elvetették, mi-
 re az időközben újra megjelent szociális-
 ták ismét kivonultak.

nyalakítás szabad és tiszta választások alapján

memzeti párt temesvári ülésé-
 znek meg a részletes tudósi-
 ésen Vajda Sándor különös
 l elsősorban az Avarescu-

ország — úgymond — az Ave-
 berális kormány miatt szen-
 tönkre tették az állam rend-
 ék be a permiszeket és akkor
 atárokat, vagy nyitják meg
 ankjaik érdekei megköveteli.
 a földosztást telekkönyv nél-
 nek a következménye. Buka-
 alkották az agrárbizottságot,
 esztegetett képviselők köz-
 gyenként adja vissza a gró-
 róknek földjeiket. A népet
 zavarják ki a földekről.

ragyunk panaszaikat a
 s vinni
 egvédeni az országot a
 enségtől, mely veszedel-
 mint a külső ellenség.

eanu Cajus dr volt állam-
 ezután. Azt állítják rólunk,
 — hogy forradalmi szándé-
 k. Nem, csak azt akarjuk,
 melyet a Bratianu-
 gurált, tűnjön el. Mert a
 apaturalmat is jelenti. Ha mi
 gunk kerülni, megváltoztat-
 g arculatját. Mi vagyunk az
 it és azt valljuk, hogy 1923-ban
 tnyos úton lehet kormányoz-
 zoknak, akik az ország vagyó-
 zlják.

Az egész Erdély és Bánát területére kihir-
 tették az ostromállapotot, mert nem
 bennünket tartanak ve-
 szedelmeseznek.

Brataseanu Pavel, a hatvanhat
 éves regátheli politikus különösen Florescu
 igazságügyminisztert támadta élesen.

Vajda beszéde

Nagy taps és éljenzés közepette V a j-
 da V o e v o d Sándor dr kezd beszélni és
 többek között ezeket mondta:

— Tisza István idejében nem kellett
 engedély, egyetlen gyűlésünket sem tiltot-
 ták be. Ez a szabad Románia. A magyar
 éra alatt nem volt szabad a román zászlót
 kitűzni, de senkit sem kényszerítettek arra,
 hogy a magyar zászlót kitűzze. Romániá-
 ban a román zászlót sem szabad a házakra
 kitűzni, csak akkor, ha a liberálisok meg-
 engedik. Temesvárott a mai gyűlés alkal-
 mára sokan fel akarták lobogózni házaikat,
 de megtiltották nekik. A magyar rezsim
 idején milyen öröm volt, ha őket énekelni
 hallottuk. A bukaresti kiállításakor a király
 és a királyné elragadtatásról nyilatkozott
 rólunk és ma azzal fenyegették meg a da-
 lárdákat Bratianu emberei, hogy azonnal
 felosztadják őket, ha gyűlésünkön énekelni
 merészelnek. Tehát a román dalárdának a
 román éra alatt némáknak kell maradniok.

Testvéreim, ez nem az a Románia, me-
 lyet mi megálmodtunk! Ez a Bratianuék
 Romániája. Nekünk olyan Románia kell,
 melynek népe nem rabszolga, hanem büsz-
 ke és szabad. Azt híresztelik, hogy az ke-
 rül kormányra, akit Bratianu akar. Ez azt
 jelentené, hogy Bratianu akkor is vezetné
 az ország ügyeit, ha nincs kormányon. Ki
 fizeti a milliókat, hogy Bratianuék baje-
 netekkel a hatalmon tarthassák magukat?
 Mi. Ez a felülről való forradalom.

V a j d a Sándoré Ki volna olyan
 lelkiismeretlen azt kívánni, hogy az or-
 szágban forradalom legyen. Ha ilyen neta-
 lán kitörne, nekünk kellene azt megaka-
 dályozni.

A király szereti népét,

Mi azt akarjuk, hogy szabad és tiszta vá-
 sztaást **ejtsenek** meg olyan kormány ve-
 zetése alatt, amelyben a nép megbizik. A
 választások után a király a többségi kép-
 viselőkből alakítsa meg a kormányt. Ez a
 programunk.

A király nem akarhat mást, mint
 azt, hogy a nép boldog legyen.

Csak ezen program megvalósításával lehet
 az új Románia alapjait megvetni, mind-
 addig a liberális fanarioták rabjai vagyunk.

A közigazgatási reform

Brediceanu Cajusz dr volt erdélyi
 miniszter, aki az ellenzék temesvári nagy-
 gyűlésén résztvett, lapunk munkatársa
 előtt az aktuális kérdésekről a következő-
 képpen nyilatkozott:

— A közigazgatás megreformálása sok
 problémát oldana meg. Nagyrészen a ki-
 sebbbségi problémát is. Mert biztosítva
 volna a kisebbségeknek saját kormány-
 zata, mely mint elv a gyulafehérvári hatá-
 rozatokban van lefektetve. Az ujonnan lé-
 tesítendő alkotmány természetesen alap-
 törvénnyé emelné a gyulafehérvári hatá-
 rozatokat és azt a kisebbségi szerződést,
 melyet Románia a külfölddel szemben ma-
 gára vállalt. Ez különben államérdek is,
 mert az állampolgárok melegegedettsége
 igen fontos és a magyar kisebbséggel
 szemben tanúsított mai bánásmód nem al-
 kalmas másra, mint arra,

hogy a nemzetiségek között az
 ellentéteket még jobban kiélezze.

Az interju végén a volt miniszter újra
 visszatért kedvenc témájára, a közigazga-
 tásra:

Közigazgatás tekintetében nem fejlőd-
 tunk, hanem süllyedtünk. Nem emelked-
 tunk, holott arra kellett volna törekedni.
 A regátheli közigazgatás rozoga s ezt akar-
 ják az itteni fejlettebb közigazgatás helyé-
 be tenni. Ez pedig nagy hiba. A régi ki-
 rályságbeli politikusok az itteni román-
 ságnak szemére vetik, hogy nem ért köz-
 igazgatáshoz, mert a magyar uralom alatt
 abba nem volt beleszólása. Ez nem felel
 meg a valóságnak. Igenis volt beleszólá-
 sunk s a községi s megyei gyűlések való-
 ásgos kis parlamentek voltak, ahol a román-

nek is lezáróztak a közolgokhoz. Rómán ember is elég volt a közigazgatásban.

Averescu beszéde a néppárt vacsoráján

Az Averescu-párt hétfőn este tartott lakomáján, amelyet ezer párttag részvétele mellett tartottak meg az Eforia termében, Averescu hosszabb beszédet mondott. Azzal kezdte, hogy mivel a párt a monarkikus elv őszinte követője, illik elsőben is a királyt éltetni.

— Azért gyűltünk össze — folytatta — hogy népligánk öt és a néppárt három esztendő évfordulóját ünnepeljük meg. Ennyi idő elegendő, hogy a párt sikereit is meglehessen ítélni.

— Az egészséges politika elvéül a munkának kell szolgálnia. A másik elv pedig a becsületesség, aminek nem annyira a párt egyes tagjai, mint maga a pártvezetés adhatja meg a kellő kifejezést.

— A törvényesség viszont ma nemcsak a haladás céljából parancsoló szükségesség, hanem a köznyugalom érdekében is. Egyedüli óvszer bármilyen gonoszszálgal szemben. Mindenkor kormányzatunk emelkedő menete, ma a veszedelmes hanyatlás örvényéhez jutott. Ezzel a helyzettel szemben pedig a mi pártunk elvei lépnek hatalmasan előtérbe.

Averescu után többen beszéltek még, köztük Argetoianu, Goga Octavián, Transcu Jasi.

Stinnes okozta a márka újabb zuhanását?

A német birodalmi kormány hír szerint a deviza kényszerkölcsön és a német birtokban levő devizák mennyiségének megállapítását tervezi. Vizsgálat indult meg a márka zuhanásának kiderítésére, ami a kancellárt arról győzte meg, hogy csalódott ama hitében, mintha a gazdasági körök osztatlanul a kormány mellett állanának.

Hír szerint néhány héttel a mostani deviza-hossz előtt egyesek arra akarták

rábírni a kormányt, hogy 25—30.000-re emelje a dollár árfolyamát, hogy így a kivitel megkönnyítse.

Francia részről indított nyomozás alátámasztja, hogy a márka újabb zuhanásában Stinnes keze is közrejátszott. Stinnes a hozzá intézett kérdésekre azt válaszolja, hogy valóban nagy mennyiségű devizát vásárolt, de valószínű, hogy ezt a márka áresésének előidézésére tette.

Agrártárgyalás bonyodalmakkal

Amikor a tulajdonosnak visszatélik az eladott földet

A megyei agrárbizottság egy másfél év óta húzódó bonyodalmas ügy aktáit zárta le tegnapi tárgyalásán egy olyan erőlyes határozattal, mint ahogy Gordius keresztül metszette a megoldhatatlan csomót. Bizony a kötélen csak darabokban került ki — megoldásnak.

Klobusitzky Béla, aki valaha Bihar megye egyik leggazdagabb nagybirtokosa volt 1918-ban Monospetriben levő ezer holdas birtokát három részre osztotta fel és egy-egy részt László és Tibor fiainak adott. Azóta mindhárom eladták birtokaiknak legnagyobb részét Mann Adolf margittai gazdálkodónak és a monospetrii tehetősebb parasztnak. A margittai járási bizottság jóváhagyta az adásvételi szerződéseket az 1922 évi tárgyalásán, holott a birtokokat még 1919. és 21-es években vásárolták meg.

A megyei bizottság ebben az ügyben első tárgyalását még 1922. évben tartotta meg. Azóta több tárgyalást tartottak, de nem sikerült megállapítani minden kétséget kizáróan sem a szerződések megkötésének idejét, sem azt, hogy egyes birtokok tulajdonjogváltozását, mikor kebelezték be véglegesen a telekkönyvekbe.

Ezért a megyei bizottság tegnapi tárgyalására megidézte dr Kiss Gyula és dr Réthi Sándor margittai ügyvédek, akik a szerződés megkötésénél részt vettek, hogy mikor kötötték meg az egyes adásvételi

szerződéseket. A tanúk nem jertek tárgyaláson, a bíróság ennek okát értelemre találta az ügyet a döntést is hozott.

Megállapították, hogy a nagyobb része nem igényjogosult és van közöttük, aki nem földműves. Megállapították továbbá, hogy a községben nincsen elegendő földterület. Így jóváhagynák a szerződéseket, ami nem juthatnának még a háromharmadhoz sem.

Méltányosnak találta volna a vevők birtokában továbbra is azokat a földeket, amelyeket azóta művelnek, de általánosságban kényszer el az egyenes úttól és az állapotot vette figyelembe.

Ugy tekintették, mintha a föld is adtak volna el és Klobusitzky 250 holdat a fiainak 100—100000 pengyért hagytak meg.

A parasztnak már kifizették a föld birtokát, hogy Klobusitzky most vissza kellene adni a pénzt. A földet okokból kivételként és mások is, a vásárlók is a legelőhelyeikbe kerültek a meglepő helyzetben.

Helyes és mindenkit kielégítő döntést pedig ebben az ügyben nem lehet találni.

A feleket magyarul kihallgatni

Megírta a „Nagyvárad“, a törvényeskereskedelmi tanács elnöke Predovici Joan, tagjai Petrőczy Zoltán törvényszéki elnök és nem hallgatott ki egy peres felek tudott románul s tolmács nem fordított rá, hogy a tanácsnak román tagja ért magyarul. Az elnöki beszédekre adott alkalmat Simon törvényszéki elnök úgy a tanácselnöki intézkedés Florin ügyminiszternek egy félreértés alapul, amelynek valódi célzat

A bajadér

Kálmán Imre operettjének bemutatója

Szokatlan keleti instrumentumok ütemén, világkörüli külsőségeiben szerdán este Nagyváradra is beérkezett Kálmán Imre talán legsikerültebb, de mindenestre legmelódikusabb operettje. Lassan, álmosan, buján, mint a Hindosztán-karének dallama sétált be a kellemesen pazar operett egy dugig zsúfolt ház tetszésébe. A közönség mindent honorált; táncot, éneket, karmesteri és rendezői teljesítményeket s külön a direktor bőkezűségét is egy meglepett, önként feltörő „ah“ formájában, amikor a sok-tizezres díszlet előtt a függöny felszaladt.

A Bajadér!

Budapesti bemutatóján Fedák Sári hitvesi szolidaritásból csaknem egyidőben bukott ebben a szerepben Molnár Ferenc Égi és Földi szerelmével. De a Bajadér Kálmán Imre olyan fából faragta, aminek egy Fedák bukása sem árt. A megszokott Fedák-siker elmaradása mellett is sorozatos előadások végtelenjébe nyulik az utóbbi évek legdiadalmasabb operettjének sikere, aminthogy nálunk is a címszereplő játszó művésznő dacára bomlott ki tegnap este kétségtelen kasszasiker az ensuite indító premier forrásából.

A téma színes, sőt keletien tarka és tömeget bűvölő. Radjami lahorei herceg beleszeret Darimonde Odette színésznőbe. Az egyetlen fehér asszony, aki az exotikus trónörökös érzéseire hat. A herceg hipnotikus erejével akarja hatalmába keríteni Odettet. Egészen a házasságkötés pillanatáig a látszat amellett szól, hogy Radjaminek valóban bűvös hatalma van az ünnepelt színésznő fölött. De ebben a percben Odette elkacagja magát; a varázs

nem fogott. A lahorei hercegnek más, emberibb eszközök segítségével kell ezután kivívnia boldogságát.

A téma sok epizódja, gazdag változatai pompás lehetőségeket nyújtanak a zenei aláfestésnek, amit a szerző sok helyt korábbi műveibe visszanyúló reminiscenciával ugyan, de teljes mértékben kimerített. Szerencsésen vezeti vissza nagyon fölbemászó vezérmotívumát s szellemes, fordulatos táncszámokon keresztül a muzsikának úgyszólván minden egyes kicsengetése kiváltja a számított hatást.

Kár, hogy Kovács Kató a címszerepben megfontoltsága ellenére sem tudott felolvasni bizonyos elfoglaltságból vagy veleszületett érzéketlenségből. Leszámítva a színpadok mögött kizengő szóját Radjami belépőjekor az első felvonásban, hangja sem volt kellőképpen diszponálva. Ezzel szemben szép megjelenésével föltétlenül hatást váltott ki.

Ami temperamentumot, eleganciát, könnyedséget gölcsönzött a tegnapi bemutatónak, az elsősorban Pintér Böskének a játéka volt. Grandiózus táncait szünni nem akaró tapsokkal kényszerítette ötszörös ismétlésre is a diva rajongó közönsége. Különösképpen a második felvonásbeli baba-tánc, melyben Pattantyús ekvivalens partnere volt a művésznőnek s Gróf Lacival lejtett kettőse váltott ki fulmináns hatást. Szenzációs számba mentek és egyenesen mondain izlésről tanuskodtak gyönyörű toalettjei.

A lahorei herceget Tolnay játszta bravúrosan. Megjelenésében, játékában, énekszámában egyként kifogástalant adott s oroszánrésze volt a bemutató sikerében. Perényi egy agg csokoládégyáros zerepéből kovácolt magának groteszk figurát, Gróf Laci oroszánvádasza s har-

madik felvonásbeli mixerje hűség elemi erejével, míg Heti főnökje, Stoll szinagagatója szerepek mind szintén hibátlanul illeszkedtek a gondosan egészbe.

Külön kell megemlékezni a nagy feladatáról, amit Szatmester vezetésével csak dicséremódon oldottak meg az orlenjei. A dirigens lendületes bizottsággal uralta elejétől mint négy és fél óras darabot Marietta keleti táncát is sok közönség, amit a táncosnő meg is érdemelt.

Végül pedig a rendezés. A ezen a téren művelt, az előtt a legkomolyabban meg kell hőtömegmozdulataitól kezdve a lők minden mozdulatáig harségsbe olvadt az egész bemegyedüli hiba volt, hogy húzni kellett volna a darabon fél egyig a közönség különlan, nagyszerű előadás élvezetelfáradhatott, bár a folytonos számlálhatatlan felvonásközi a harmadik felvonás utolsó jennek ellenkezőjére vallanak.

A díszletekről szólva nem mondani, hogy tékozló bőkezűsültek. Az első felvonásbeli is frappirozták a publikumot, második felvonásban Keletként, elsőrendű stilus-érzékknyújtott grandiózus keretet ahoz fogható eddig aligha vidéki színpadon.

A Bajadér sikere, diadala előadásban, rendezésben Nagylegtökéletesebb mértékben érz

etia dr törvényszéki elnök ezért
hyreállította a polgári perrendtar-
ontkozó azon rendelkezését, hogy
rórti a fél nyelvét, közvatenül kell
allatni a fél nyelvén, mert lehetetlen
remtene a tolmácsolás ott, ahol a
egéi a feleket jobban, mint a tol-
táhetné. Ennélfogva az incidens
oltó, hogy az igazságszolgáltatás
szerelem elé került kérdést tisztázta.

Készt nyilatkozat

román írók nagyváradi látogatása
va többször pertraktálás alá került
phetősen kínos eset, hogy a nagy-
ró és újságírók sem a színházba,
s közönsége részéről rendezett
meghívást nem kaptak. Dejeu kul-
most az alábbi, beküldött nyilat-
zi az esethez reflexióit a maga
jól. A nyilatkozat egyébként így

román lapoknak a román írók fogad-
neapélyével kapcsolatban reám
raira a közvélemény tájékoztatása
vetkezőket közlöm:

román írók nagyváradi fogadtatását
tag készítette elő, melynek elnöke
tagjai pedig: a polgármester, a
as, Marcus, a színházi bizottság
parancsnok, helyiérési parancs-
mán Négyzet elnöke s a hely-
kolák igazgatói voltak. E bizotti
egybe ama programot, amelyet
icsosi hivatal f. évi április hó
szes újságok szerkesztőseinek
E programot nagyjában az
beli lapok 3-4 nappal előbb kö-

magyar írók meghívásáról esett ugyan
elnökség nem vette föl a pro-
on érveléssel, hogy teljesen a
ók szabad akaratára bizzuk az
való részvételt, tehát kultur-
ségemben külön meghívót nem
annál is inkább, mivel a többi
ületek értesítését is a napi sajtó
m utasítva elintézni.

gram szerint a matiné pont 4 óra-
volna, hogy megkezdődjék. Ez-
szes fentartott helyek elfoglalat-
áltak. Tekintetbe véve azonban az
gy román publikumot, tovább e-
em tarthattam fenn, azonban a
k részére földszint jobb oldal egy
títottam fenn, amely e nagy szin-
redüli üres hely maradt a fel-
tejezteig. Nem az én hibám, ha az
ntrikus helybeli román vicelapíró
azonnal eltávoztak a színházból,
nem könnyen megtalálhattak volna
am volna a felolvasás befejezteig
báholyt.

z egyes helybeli lapok reám vo-
rtó kitételeit illeti, azok személye-
rintik, azok mind a szerzőt és az
k felelős szerkesztőit illetik.

na részéről — ki a magyar iro-
gyon jól ismerem és a magyar
etem — sajnálom, hogy kultur-
sem mindig az történik, amit ma-
nak látok és teljesíteni szeretnék.
ja Szerkesztő ur megkülönbözte-
tem nyilvánítását.

Ma-Mare, 1923 április 25.

Dejeu Péter kultur-tanácsos.

eyen addig női ruhát,
t, pongyolát és leánya ruhát, míg meg-
zik arról, hogy a legújanyosabban a
„Párisi divatruházában”, Strada
rga (volt Zöldfa-atea) lehet vásárolni.

A közoktatásügyi miniszter megtiltotta a gimnázium rekvirálását

Tegnapelőtt rekvirálta a nagyváradi
lakáshivatal az erdélyi iskolák vezérfel-
ügyelőjének 7754. számú távirata alapján
a premontrei rend gimnáziumát. Ugy ez a
távirati intézkedés, mint egy ezt megelő-
zőleg 30946. szám alatt kelt korábbi ren-
delet az intézet helyiségeinek elvétele a
román liceum, illetve a közoktatásügyi
minisztérium céljaira rendelt el.

A vezérfelügyelő intézkedésével most
homlokegyenest ellenkező távirati rende-
let érkezett Gocan főigazgatóhoz. A
távirat-rendeletet maga Anghelescu köz-
oktatásügyi miniszter szignálta. Utasítja
ebben a táviratában a közoktatásügyi mi-
niszter a főigazgatót, hogy rendelete szá-
mára (39650) való hivatkozással járjon el
a lakáshivatalnál, hogy a premontrei gim-
názium helyiségei semmi szín alatt ne
rekviráltassanak.

A főigazgatóhoz érkezett rendelet
már a lakáshivatalnál van s így joggal re-
mélhető, hogy a vezérfelügyelő rendeleté-
vel szemben mégis a miniszter intenciója
fog érvényesülni, bár már maga az igen
különös volt, hogy a lakáshivatal egy kul-
tusügyi alárendeltebb hatóság rendeleté-
nek foganatosítására minden skrupulus
nélkül vállalkozott.

A kereskedők akciója a magas boitbérek ellen

A nagyváradi kereskedők szerdán
este a Kereskedelmi Csarnokban nagy-
számban jöttek össze, hogy a lakbértör-
vénynek május elsejére való végrehajtása
alkalmából előállott helyzetet megbeszél-
jék. Flegmann Armin elnökölt. Fried
János dr terjesztette elő a kérdést s töb-
bek hozzászólása után elfogadták a követ-
kező határozatot:

A Nagyváradi Kereskedelmi Csarnok, mint a
helybeli kereskedelem érdekképviselője annak foly-
tán, hogy a most életbelépett lakbérleti törvény
alapján követelt üzlethérek az esetek nagy számá-
ban az itteni viszonyokkal arányban nem állanak és
így azok a kereskedelem teherbírását meghaladják,
azon aggodalmának ad kifejezést, hogy a túl magas
bérek következtében városunknak amugy is kritikus
helyzetben lévő kereskedelme a vele szemben táplált
igények alatt összeroppan és ezzel városunk egész
társadalma válságos helyzetbe került.

A Nagyváradi Kereskedelmi Csarnok ennek el-
kerülése céljából a város lakosságának együttes ér-
dekében azzal fordul a bérbeadókhoz,
hogy üzlethérek igényeiket a helyi viszonyoknak meg-
felelően méltányosan állapítsák meg, nehogy az ez-
zel ellentétben álló magatartás következtében a ke-
reskedelem a drágulás emelkedését és a gazdasági
krízisnek előidézését ezen túlzott igények érvénye-
sítőire hárítani legyen kénytelen.

Felkéri egyben a Nagyváradi Kereskedelmi Csar-
nok a város prefektusát és a város közönségét,
hogy tekintélyükkel és a rendelkezésükre álló esz-
közökkel a város kereskedelmét a gazdasági rosz-
szabodás elkerülhetése érdekében támogatni szí-
veskedjenek.

Minthogy az új lakbérleti törvény szerint a ke-
reskedelmi üzletek bérének hétszeresre történt fel-
emelése városunkban az esetek nagy számában
olyan béreket eredményeznek, amelyek az itteni vi-
szonyokkal arányban nem állanak s így joggal lehet
tartani attól, hogy a túlzott üzlethérek a kereskede-
lem összeroppanását és ezzel a város egész társa-
dalmának gazdasági krízisét fogják eredményezni,

a Nagyváradi Kereskedelmi Csarnok azon kérelem-
mel fordult az ország kormányához, hogy a most
életbelépett lakbérleti törvény módosításával a bé-
reknek a jelenlegi törvényben megengedett emelhe-
tésénél kisebb mértékben leendő megállapítását en-
gedélyezze.

Kéri továbbá annak elrendelését, hogy az üzlet-
bérek megállapításának alapjául az 1914. évi április
havában fizetett bér tekintessék, amint azt az
1910—1922. számú királyi rendelet előírja.

Végül kéri a Nagyváradi Kereskedelmi Csarnok
az új lakbérleti törvény 9-ik szakaszának akként
leendő hivatalos magyarázását, hogy a most emli-
tett törvényhely csupán az előző törvényrendeletek
hatálya alatt a lakáshivatalok előtt kötött bérleti
szerződésekre vonatkozik.

A Nagyváradi Kereskedelmi Csarnok Elnöksége
a kormányhoz intézendő ezen felterjesztéseit táv-
iratban juttatta el az illetékes minisztériumhoz.

Ötven lei egy klló cukor

Ma délután a nagyváradi fűszerkeres-
kedők kommunikét küldtek be hozzánk
— a mit más helyen közlünk — és ebben
jelentik, hogy a kristálycukor ára 50 lei.
a kockacukor pedig 52 lei.

Ez a drágulás egyszerre öltött ilyen
rohamos arányokat. Bár néhány héttel
ezelőtt már jeleztük, hogy a cukor jelen-
tékenyen meg fog drágulni, ez az emelke-
dés azonban olyan megdöbbentően nagy,
hogy szó nélkül nem lehet elmenni mel-
lette.

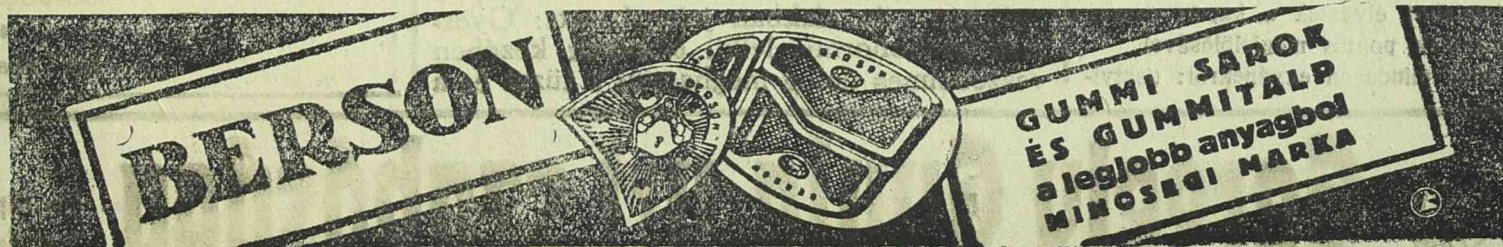
A fűszerkereskedők nyilatkozata ki-
emeli, hogy a beszerzési árhoz képest szab-
ták meg az új árakat és így eleve elhárítják
magukról a szemrehányást, hogy ők len-
nének a drágaság okai. El is hisszük nekik,
mert több ízben meggyőződünk róla,
hogy a viszonteladók szigorúan betartják
az előirt szabályokat. De különben is köz-
tudomásu, hogy a drágulást soha sem a
viszonteladónál kell keresni, hanem egy-
részt az általános konjunkturában, más-
részt egyes gyáraknál és a bankoknál. A
cukorral üzött nagy spekulációról már ré-
gebben irnak a fővárosi és kolozsvári ro-
mán ellenzéki lapok és egyes nagy regát-
beli pénzintézeteket vádoltak meg vele.
hogy a cukor árával a publikum rovására
vétkes üzelmeket folytatnak. Kíváncsok
volna, ha a kormány a bajok forrását
megkeresné. A legutóbbi tisztviselői moz-
galom alkalmával a kormány felhívta a
főtisztviselőket, hogy járják be az üzlete-
ket és ellenőrizték az árakat. Ha azonban
a drágaság forrása olyan mélyen van,
hogy oda csak a kormány keze ér el, ak-
kor ez a felszólítás meddő marad, sőt nem
szolgál egyébre, mint a kereskedők zakla-
tására.

* Feledi Sándor ingatlanforgalmi ügy-
nök, lakása Szaniszló-utca 63. Telefon
16—27. Található otthon, délelőtt 10 óráig,
délután 12-től fél 3-ig.

Ifj. Erdős Albert

url szabó csakis első-
rendű angol anyagból
dolgozik. — Divat kel-
méi kizárólagosak.

Rákóczi-ut 7. Telephon 634.

Rádió hirdetés

Hat évre újra bérbeadják a Széchenyit

Zárt pályázati hirdet a város.

A városnak nagy terve volt a Széchenyi-szállóval és vendéglővel. Előbb négyemeletes palotát akartak építeni a mai telken Kőszeghy főmérnöknek volt egy javaslata, amely részletben kívánta megoldani az építkezést olyképpen, hogy egyelőre csak a kiterjedt épület földszintes szárnyára húztak volna emeletet. Az utcai fronton üzlethelyiségek bérbeadása tette volna gazdaságilag stabilá a renoválást.

A mai helyzet azonban egészen valószínűtlenné tette egy nagyobb kölcsön igénybevételét s arra a tervre sem akadt vállalkozó, amely hosszú lejáratú élvezeti és tulajdonjogot biztosított volna az építkezőknek. A tanács tegnapi ülésében foglalkozott újra a Széchenyi bérbeadási kérdésével, mely égetően aktuálissá vált, amennyiben a jelenlegi béri régi szerződése október 31-én lejár. A polgármester javaslatára a tanács elhatározta, hogy a Széchenyi szállót és éttermet bérbeadja olyan feltétellel, hogy a változó viszonyokhoz képest, nagyobb valutáris eltolódás esetén mindkét szerződő félnek joga legyen revíziót kérni. A szerződés feltételeit részletekben dr. Simonca főügyész szövegezi meg.

Főbb vonalakban a tanács megállapítása az, hogy zárt ajánlatokat kér a pályázóktól, akik huszezer lei kauciót tartoznak letenni. Az, aki a legjobb ajánlatot teszi, a bérlet elnyerése esetén a huszezer lei kauciót garanciaképpen százezer leire köteles kiegészíteni.

Felhívás az összes pénzintézetekhez, bankokhoz, kereskedelmi és ipari vállalatokhoz

A pénzügyi felügyelő 765—1923. számú január 22-én kelt rendelete alapján felhivatnak az összes pénzintézetek, kereskedelmi és iparvállalatok, hogy a városi előjáróság iparügyi osztályánál (Petru Maior 5. sz.) ezen felhívás keltétől számított 8 napon belül a következő adatokat szolgáltatassák be:

Az 1922. december 31-én lezárt évi mérleget a nyereség és veszteség egy kivonatával. Ezenkívül a következő adatokat:

1. Egy kimutatás a vállalatoknál alkalmazott összes tisztviselőkről, akik 1922. január 1-től 1922. december 31-ig a vállalatnál akár készpénzben, akár pedig természetben kapták fizetésüket, tekintet nélkül arra, hogy a 6%-os adó a fizetésből levonatot. Ezen kimutatás a következő adatokat fogja tartalmazni: a) Tisztviselő neve; b) szolgálati minősége; c) lakása, utca, házszám megjelölésével; d) szolgálati idő, mettől-meddig; e) az élvezett fizetés teljes összege; f) a készpénzbeli vagy természetbeni egyéb járandóságok teljes összege; g) az 1922. évben élvezett jutalékok és egyéb honoráriumok; h) végösszeg.

2. Egy kimutatás az igazgatósági tagokról, a mely tartalmazni fogja az igazg. tagok jelenlegi lakását és az azok által az 1922. évben élvezett jutalékokat.

3. Egy kimutatás az összes részvényesekről, amely magában foglalja a részvényesek jelenlegi lakását és az azok által 1922. évben kapott osztalékot.

4. Egy kimutatás a műszaki személyzetről és az összes alkalmazott munkásokról, akik 1922. évben az intézettől vagy vállalatától fizetést vagy akkord munka utáni díjat élveztek. Ezen kimutatás ugyanazokat az adatokat fogja tartalmazni, mint az 1. alatti kimutatás.

5. Egy kimutatás mindazon magánygyakorlatot folytatott egyénekről, akik az intézettől vagy vállalatától szolgálataik fejében fizetést élveztek, a fizetett összeg és az illetők lakásának pontos megjelölésével.

6. Egy kimutatás azon egyénekről, akik az 1922. évben az intézettől vagy vállalatától bizományi vagy proviziós jutalékot élveztek a kapott összeg és az illetők lakásának pontos megjelölésével.

7. Egy kimutatás mindazon egyénekről: tisztvi-

selők, műszaki munkások, akik a haszonból részesednek, az 1922. évben kapott részesedési összeg megjelölésével. P o p, seful antistiei orasului.

A belényesi társadalmi viharok

Az alábbi sorokat kaptuk és közöljük azzal a megjegyzéssel, hogy Cosma N. Trajánnak, a belényesi Beiusul szerkesztőjének fenntartjuk a jogot, hogy a cikkre válaszoljon. A közlemény így szól:

A „Nagyvárad Napló” napilap 1923. április 7. számában „Mi történik Belényesen?” címen, a „Nagyvárad” napilap f. é. április 22-iki számában „Viharok egy hírlapi cikk körül” bizonyos téves és megtévesztő információk jelentek meg, melyek joggal sértőek nemcsak Beius városára, de furcsa fényt vetnek a bihari szomorú állapotokra is.

Mint a beiusi családok által tartott nyilvános gyűlés jegyzője, nem térhettem ki azon feladat elől, mely reám hárul a fentemlített cikkek megjelenése folytán. Kérem tehát a Tekintetes Szerkesztőséget közzétenni eme közleményt, mely a hitelesen láttamozott jegyzőkönyv részbeni kivonata.

Cosma N. Traján feltűnési és hatalmi vágyak által sarkalva megindította a „Beiusul” hetilapot a múlt években, mely lap útján igyekezett megmérgezni a háború után lengedező békeszellőcskét, testvérharcot hirdetve, megindította a felekezeti súrlódásokat. A komoly és józan elemek megvetéssel nézték a lapocska ágaskodásait, mely, Istennek hála, nem tudta megvalósítani pokoli tervét. Hogy szerkesztője Cosma Nerva Traján celebritássá váljék Herostratosi lépésre szánta el magát. „Imoralitatea” című cikkében megtámadta az összes belényesi polgárok családi szentélyét, saját szülői házát sem kímélve. A városka intelligenciája végre meggondolva a dolgot, a fent említett gyűlésen — ahol a görög keletiek saját eszperusukkal élőkön számbelileg éppen a közgyűlés felét képezték — egy bizottság által megfogalmazott nyilatkozatot készítet, hogy azt Cosma N. Traján aláírása után közzétegy és így elégtételt szolgálhasson az alacsony módon bántalmazott női közönségnek. Érdekes, hogy a nyilatkozat zárószavának „önfeledt pillanatban” éppen N. Traján Cosma egyik rokona „rosszhi szemü”re való módosítását kérte. Cosma N. Traján a belényesi közönség minősítését magáévé tette és aláírta minden megjegyzés nélkül.

Jellegzetes fényt vet Cosma N. Trajánra az aláírás utáni időszak. Bár a lap vezetésére alakult bizottság elítélte, — mely ítélet a nyilatkozattal egyszerre jelent meg a „Beiusul”-ban — a nagyvárad lapok útján igyekszik erkölcsi reputációját visszaszerezni. Ami a fentemlített nagyvárad lapok cikkét illeti a következőket közlöm:

1. Szó sem lehet a görög katolikusok részéről való támadásról. A felekezetek egyenlően voltak számbelileg is képviselve. Az uradalmi igazgató úr csak korelnök volt, — így ez a véletlen játéka volt.

2. Talán kissé nevetséges is, hogy Cosma N. Traján magáénak vitatja a most lefolyó agrár- és iskola-reformot! Hiszen talán a kisgyermek is tudja, hogy a reformokat a törvényhozó testületek készítették. Cosma N. Traján ugrálgatása bizony csak kompromittálta e vidéken a parlament komoly munkáját.

3. Ami a nyomda rombolását illeti, az indítvány ily alakban jelentkezett: Gyermekek és abnormis lelkű emberek kezében veszedelmes dolog meghagyni a tüzet és a

fégyvert, mert nemcsak saját, de a város ellen is fordíthatja. Tehát oda kell látni, hogy e veszedelmes eszközök ne kerüljenek Cosma N. Traján kezéből, hanem alább biztonságba helyezve úgy kell kezelni, hogy köz is.

4. Tényleg volt oly indítvány, aki a bojkottot hangoztatta, sőt a város való eltávolítását is, ami érthető. Cosma N. Traján gyászos szereplését tekintve. A nevezett nagyvárad cikkének tényleg jait illeti:

1. Tény, hogy a város összes polgárai tiltakozott egy ily alaknak közönséges kinevezése ellen. Csodálással és mennyire megtudta téveszteni a város embereit, hogy ok nélkül megsemmisít egy tisztességben megőrzött bírói helyét magának. Tény, hogy a prefektus úr nem nevezte Cosma N. Traján erkölcsi szennyezett közönségi bíró-helyettesnek. Cosma N. Traján bűneinek tudatában város polgárságának megvetése nem képes lenne a közönségi bírói székbe magát, sőt ott maradni, rávaló jellemére.

2. A „Beiusul” egyetlen cikkében képes többé Beiusban, egy saját tal megbélyegzett egyén sugallatára, jebb más úton való megfellebbezést hat csak maga után.

3. A tanítóképző-intézet felépítésének eszméje sem Cosma szenátor donája, már az eszme formát is a görög kath. leánytanképző képének megnyitása már el is rendezte. Cosma szenátor úr csak ennek hatásán dolgozott s így létesült a városi lami tanítóképző. Különben Cosma szenátor úr póré eme iskola méltó tanulmányozására. A járaskés elégtételt szolgáltatott ítélet (április 2.) a népkultúra meghurcolásának. Ajánlatos lenne eme póztételt.

Egyben kérem a tek. Szerkesztőt, hogy a jövőben csak oly információt adjon el Beiusból, mely tényleg szik. Érdeke ez az önök lapjánál, váltaképpen erkölcsi kötelesség a zott polgársággal szemben, mely zett lapok közleményei által új meket szenvedett, miután az Ön eddig megbecsülésben részesült. Beius, 1923. április hó 25-én. Nagy tanár, az értekezlet jegyzője.

Női szalmakalapok 120 lottól

Lisré, tagál, bortni, lósz, kalapok hálátlan olcsó

KONIG kalap

Str. Sf. Ladislau (Körös)

Alakítások gyorsan és a legjobban telben készülnek.

Tavaszi divatszövedő ujdonságaim megérkeztek

Schwarz

Str. Postei (U)

Ferdinánd király
Rákóczi-ut 55 szám

Gergely Gyula úr szabósa

Ferdinánd király
Rákóczi-ut 55 szám

Benes nyilatkozik a cseh—magyar határcidensről

Benes külügyminiszter nyilatkozatot adott a cseh külügyi bizottságnak, a magyar határcidensek ügyében.

— Az eddig tört incidenteket kétféleképpen lehet megítélni. Egyrészt gyanús csapatok csoportjának törés, rablás céljából történt kísérleteiről van szó, másrészt komolyabb incidensekről, amiket a határmenti magyar pénzügyér és csendőrszolgálatok követek el. Mi minden incidens után — mondja Benes — írásban küldtünk a magyar kormányhoz a válaszokat, hogy az incidenseket mi provokáltuk. Ezenfelül az ügyeket barátságos módon oldjuk meg, rászkondunk kell azonban arra, hogy árulnunk emberek meggyilkolását elégtételt adjunk.

A határmenti lövöldözéseket azért sem hajlík, mer abból előbb-utóbb komoly konfliktus származhatik. Tiltakoznom kell a magyar miniszter ama gyanúsítása ellen, hogy mi Magyarországot be akarnók felvenni Európa előtt. Ellenkezőleg, minden irányban oda irányul, hogy közöttünk békesség legyen és jószomszédság.

Amint elteszülünk, a cseh kormányt az elrendelésére az a körülmény, hogy rövid időn belül kilenc táncosnőt provokáltak a magyar határcsapatok. A incidensek ügyében a prágai kormány joggyűjtését intézett a magyar kormány, de pozitív választ nem kapott.

Az eddig folyó elrendelések a megtorló intézkedések életbeléptetését. Az egyik intézkedés valamennyi magyarországi illetékes kiutasítása Szlovénia területére. Ennek első etapja hatvan négy és tizenhárom földművelő kiutasítása a szlovéniai és oroszországi. Az illetékesek kezbesítették a kiutasításról a törvényt. A többiek kiutasítása fokozatosan történik egyre nagyobb csoportokban, hogy mennyi ideig vonakodik a magyar kormány megadni a kiállítását.

A második megtorló intézkedés magyar polgárok beutazásának megakadályozása. A módja, hogy a külföldi cseh szlovák csapatok megtagadják magyar utazási beutazási vízummal való ellátását.

A Rijeci bécsi tudósítójának cseh-szlovák határjárásáról kijelentették, hogy a prágai szükség esetén akár a diplomáciai utat is megszakítja, hogy nyugalmat szerezzen határain.

stállóból is kihelyeztek egy családot

Dr. Fényes Samu ügyvéd egy évvel ezelőtt a lakáshivatal engedélyével elcserélte lakását Eftimiu százados Ezredévi lakására. 20. szám alatti 4 szobás lakásba költözött. Felebbezésre a törvénybíró kimondotta, hogy lakáscserét a törvény nem ismeri, a dr. Fényes lakását nem lehet. A bizottság kezében nem volt lakás, de gondoskodnak, hogy hamarosan lakáshoz jusson a szerencsétlen ügyvéd.

Dr. Fényes Samu ügyvéd egy évvel ezelőtt a lakáshivatal engedélyével elcserélte lakását Eftimiu százados Ezredévi lakására. 20. szám alatti 4 szobás lakásba költözött. Felebbezésre a törvénybíró kimondotta, hogy lakáscserét a törvény nem ismeri, a dr. Fényes lakását nem lehet. A bizottság kezében nem volt lakás, de gondoskodnak, hogy hamarosan lakáshoz jusson a szerencsétlen ügyvéd.

Peter prefektust kinevezték közigazgatási vezérfelügyelővé

Bukaresti lapok a következőket közlik:

Peter Juliant Biharvármegye prefektusát május 1-től kezdve a belügyminisztériumban megüresedett közigazgatási vezérfelügyelővé nevezték ki.

A Nagyvárad értesülése szerint Peter Julián továbbra is megmarad prefektusnak is és Nagyvárad székhellyel fogja gyakorolni öt vármegye felett ezt a magas tisztséget.

UJDONSÁGOK

* Kiss Döme dr. szenátor Bukarestben. Maniu Gyula dr. az erdélyi nemzeti párt elnöke táviratban hívta a fővárosba Kiss Döme dr. szenátort, hogy a parlament megnyitásán jelen legyen. A párt a következő harcmódor tekintetében előzetes tanácskozáson állapodik meg.

* Adakaleh szigete Romániának maradt. Lausanneból jelentik: A konferencia tegnapi ülésén a török delegáció követelte, hogy Adakaleh, amelyet 1919-ben Romániának juttattak, adják vissza Törökországnak. Diamandi román delegátus meglepetésének adott kifejezést a követelés felett, miután a szigetet már 1878-ban elvették Törökországtól. A politikai bizottság kimondotta, hogy a törököknek Adakalehra való igénye teljesíthetetlen.

* Kocsán János ügyvédi esküje. Kocsán János táblabíró, Nagyvárad társadalomának és jogászvilágának elismert és kivételes megbecsülésben részesülő vezető férfija tudvalevőleg hosszú bírói működés után most ügyvédi irodát nyit. A februárban életbelépett új perrendtartás értelmében az ügyvédeknek a tábla teljes ülésén kell esküt tenni, vagy ahol tábla nincsen, ott a törvényszék teljesíti ezt a funkciót. Tegnap volt az első ilyen eskütétel és ez alkalommal Kocsán János a tábla teljes ülésén, Ille Andor táblai tanácselnök elnöke alatt kivette az ügyvédi esküt Kocsán Jánostól.

* Elhalasztották a szabadkőműves kongresszust. Április 28-ra tervezték a romániai szabadkőművesek kongresszusát Kolozsvárra. Értesülésünk szerint azonban a kongresszust — kellő előkészítés hiányában — bizonytalan időre elhalasztották.

* Megtelt a levéltár. Rácz Endre levéltárnok jelentést tett, hogy a levéltár annyira tömve van, hogy képtelenség jobban összezsúfolni a város okmányait és iratait. Selejtezni kell. Tekintve azonban, hogy van egy belügyminiszteri rendelet, mely szerint csak miniszteri engedéllyel szabad a levéltárakból selejtezni, Bucico polgármester felírt a miniszterhez, amelyben felhatalmazást kér a szükséges rendcsinálás megejtésére. A városi levéltárban 1840 óta őrzik a hivatalok okmányait.

* A budapesti tizenötödik árumintavásár. A Kereskedelmi és Iparkamara tudomására hozza az érdekeltségnek, hogy a budapesti árumintavásárra utazni szándékozó iparosok és kereskedők a következő kedvezményeket élvezik: Ez évi május 17—30-ig 50% menetdíjkedvezmény az Á. V. Hungária vonalain, az M. F. T. R. és D. G. T. személyszállító hajóin egyszeri utazásnál Budapestre és vissza. Romániai vásárlatókat május 17—25 között vízum nélkül is átléphetik a magyar határállomásokat és a vízum díjából 50%-os mérséklést élveznek, akár a külképviseleti hatóságoknál, akár pedig a vásár területén utólag szerzik meg az utlevéltámozásokat. Az összes kedvezmények igénybevétele számozott és személyre szóló, darabonként 50 leibe kerülő vásárigazolvány megváltásához van kötve. A vásárigazolványok, melyek lefejezhető lakáskérlemmel szelvényt is magukba foglalnak, pár napon belül a Kamara rendelkezésére bocsátandók.

zésére fognak állani és a jelentkezés sorrendjében kizárólag kereskedők és iparosok között a kamara titkári hivatala által szétosztani. Jelentkezéseket d. e. 10—11 és d. u. 4—5 között dr. Oláh Béla főtáitkár veszi át és szolgál felvilágosítással az érdeklődő feleknek. Barbu Romulusz sk. elnök, dr. Oláh Béla sk. főtáitkár.

* Bukarest rendőrprefektusát beteggették az antiszemita-hecccek. Bukarestből jelentik: Nicoleanu tábornok, Bukarest rendőrprefektusa ma délután autójában elájult. Sem az autó vezetője, sem a kíséretében volt detektívek nem vették észre a tábornok rosszullétét. Amikor az autó a rendőrprefektura udvarára érkezett, akkor konstataáltak csak, hogy a rendőrprefektus eszméletlenül fekszik az autó ülésén. A gyorsan előhívott orvosok nehezen tudták csak eszméletre téríteni. Megállapítást nyert, hogy a rendőrprefektus a diákzavargások miatt négy napon át nem pihent le és a kimerüléstől vesztette el eszméletét. A rendőrprefektust állandó izgalomban tartották a meg-megújuló antiszemita hecccek.

* Birói áthelyezések. Az igazságügyi miniszter Runcanu Ioan nagyváradai járásbírói Kolozsvárra helyezte át és Bajor Antalt a járásbírói vezetésévé kinevezte. Tátra Kálmán Máramaroszigetre áthelyezett törv. bírót ismét visszahelyezték a nagyváradai törvényszékhez.

* Burián Károly kamaraénekes második koncertjét, amely nagyrésztben a legkedveltebb operaáriákból van összeállítva (Bajazzók, Carmen, Tosca, Bohémek, Lothengrin stb.) május 5-én, szombaton este tartja a Kath. Körben. Jegyek a Musicában.

* A cukor ára. Értesítjük a város közönségét arról, hogy a cukorárakban beállott óriási emelkedés következtében beszerzési árainkat alapul véve; a mai naptól, vagyis f. hó 27-től árváltozásig, kristály cukrot 50 leiért, kocka és porcukrot 52 leiért árusítjuk. Nagyvárad fűszerkereskedők.

* Lusztig Jakab temetése. Tegnap délután temették nagy részvét mellett Lusztig Jakabot, a Fonciere biztosító intézet titkárát az ur-utcai gyászháztól. Az elhunyt koporsója felett Kecskeméti Lipót mondott meghatározó gyászbeszédet. Lusztig Jakab Magyarországon lakó rokonai közül senki sem jelenhetett meg a temetésen és így a család részéről az ismerősök és barátok között egyedül unokaöccse, Barát Móric kísérte utolsó útjára Lusztig Jakabot.

* A nagyvárad urileányok estélye. Ha látogatottság szempontjából nem is, de az erkölcsi siker tekintetében az idei évad legszebb estélyei közé tartozott a nagyvárad felnőtt urileányok tegnapi estélye. Szilágyi M. Dózsa szellemes prologját mondta el közvetlen melegséggel Tóth Erzsébet. Antalfy Margit rendezésében egy bájos mesejáték ment azután, melyben nagyon helyesek voltak Énekes Erzsike és Fischer testvérpár értelmes előadásukkal. Gubica Blanka és Imets Magda graciosus táncukkal és ügyes mozdulataikkal Schilling Edith és Olga, Kálnay Alice, Peizer Adi és Baba, Szilágyi K. és Schenkengel Pista. Művészi számba ment kareografia szempontjából Antalfy Margit szerzett Pan-tomime, melyhez hasonló finom dolgot rég láttunk. Kis táncfenomén volt a bájos

kis Szigeti Maca és a könnyed finomsággal mozgó Beér Vali, mindkettő pöttyömnyi csöppség. Mátyóki I., Hoffmann K., Szücs G. és Beregi I. egészítették még ki kecses mozdulataikkal a szép táncot. Szepessy-Demény Szt. Erzsébet melodramáját szavalta nagy sikerrel és szép előadással dr. Jachini Anna tanárnő, melyhez a zongorakíséretet Bánáss László szolgáltatta. A benne előforduló élőképekben Szt. Erzsébet alakját Petrőczy Alice alakította nemesen, festőien. Az est legszebb száma volt Czeglédy Emmi zongorajátéka. A Patzkó zeneiskola növendéke, ki azonban kezdi túlnőni az iskolák keretét. Tegnap Butykay magyar variációkban különösen értékes, komoly készűtségű zongoristának mutatkozott be. A jól sikerült estélyt egy kacagtató vigjáték zárta be, melyben sok sikert arattak főképp Jachini Mária és Papp Margit, de kivették részüket Raffay Zoltán és Bodnár János is. A fiatalság hajnalig táncolt legjobb hangulatban Bura Karcsi zenéje mellett. (B.)

* **Orvosi hír.** Dr. Hevesi Béla belgyógyász, a vérbetegség szakorvosa, külföldi utjáról hazaérkezett és ismét rendel Rákóczi-ut 39. sz. alatt d. u. 3—5-ig.

* A Cion-templomban péntek este negyed 8 órakor kezdődik az Istentisztelet.

* **Borbély iparosok közgyűlése.** Felkérjük az Ipartestület kötelékébe tartozó összes borbély- és fodrász iparosokat, hogy folyó hó 29-én, azaz vasárnap d. u. 3 órakor az iparkamara helyiségében teljes számban megjelenni szíveskedjenek. Tisztelettel a Szakosztály Elnöksége.

* **Haggibor—Egyetértés** vasárnapi mérkőzés a nagy érdeklődésre való tekintettel a jegyek már elővételben kaphatók Balogh János cégnél. A mérkőzések sorrendje: d. e. 10 órakor Biharul—Egyetértés I. B., d. u. 3 órakor Biharul—NAC ifj., főmérkőzés pedig 5 órakor. A mérkőzést Szika temesvári szöv. bíró vezeti.

* **Órás, aranyműves és ékszerész iparosok gyűlése.** A szervezet kiépítése és más rendkívül fontos szakmai ügyben az órás, ékszerész és aranyműves iparosok folyó hó 29-én, azaz vasárnap délelőtt 10 órakor az Ipartestület helyiségében gyűlést tartanak, melyre az érdekelt iparosságot azzal hívjuk meg, hogy tekintettel a saját fontos gazdasági és ipari érdekeire minden iparos pontosan jelenjen meg. Tisztelettel az Ipartestület Elnöksége.

* **Az új lakbértörvény ismertetése.** A Lakásbérlők Szövetsége ezuttal előadását a széles-utcai állami elemi iskola termében f. évi április hó 29-én d. e. fél 11 órakor fogja megtartani, mikor is ismertetni fogja az új lakbértörvényt és ezen előadásra minden bérlőt szívesen lát.

* **Eltűnt Borody detektívfelügyelő fia.** Megirtuk, hogy Borody György detektívfelügyelő 15 éves Gyula nevű fia eltűnt. A rendőrség minden nyomozása hiábavaló volt, nem sikerült megtudni a kalandos természetű gyerek hollétét. Borody detektívfelügyelő ez uton is még egyszer kér mindenkit, aki tud valamit eltűnt fiáról, jelentse a rendőrségen.

* **Keresik egy lopott bunda gazdáját.** Az államrendőrség bűnügyi osztályán egy autóbunda van, amelyet egy tolvajtól vettek el. Kérlik az igazolt tulajdonost, jelenjen meg a rendőrségen és vegye át a bundát. A bunda értéke 15—20 ezer lei.

* **Festő iparosok értesítése.** A szobafestő, mázoló, cimfestő és fényező iparosok figyelmét felhívjuk, hogy rendkívül fontos gazdasági és ipari ügyek elintézése végett folyó hó 29-én, azaz vasárnap délelőtt 9 órakor a Kereskedelmi és Iparkamara termében nagygyűlést tartunk, melyre minden szakiparos saját érdekében jelenjen meg. Ugyanekkor ugyanott a rendőrséggel és ipartestülettel igazolt igazoló könyvecske is átvehető. Az igazoló könyvecskeket mindenki hozza magával, mert csak azok vehetnek részt a gyűlésen, kik azt az ellenőrző bizottság előtt felmutat-

ják. Tisztelettel a Szakszervezet Elnöksége.

* **Manometer! (fesz mérő) hiteles javítását, telefonfelszerelést! mérleg és minden egyéb műszerész és e szakba vágó munkát, javításokat olcsón eszközöl Rajz Andor elektro és precízió mechanikus. Teleki-utca 16. szám.**

* **A Regulátor** másodszor és utoljára ma este kerül színre a Bonbonniere mai nagy Intim-estjén. Előadás pont fél 9 órakor kezdődik. Jegyelővétel délután 4 órától.

* **A legjobb reklam minden cégnek,** ha vevőit elsőrendű áruval és szolid, olcsó árban szolgálja ki. Ezen elv helyességének eklatáns bizonyítéka azon tény, hogy ma már a vevők egymásnak a legőszintebben ajánlják, mint egyik, a legszolidabb és megbízhatóbb céget, SZÉKELY posztóáruházát, Kossuth-utca 5. szám.

* Ma már mindenki tudja, hogy a legszebb női kalapok és kalapdiszkek legolcsóbban Hevesi „Párisi divatáruházában” Zöldfa-utca szerezhetők be.

* **A világhírű Dreher-Haggenmacher világos és dupla maláta sörök ismét kaphatók.**

* **Női harisnyák, zocknik és zockerlik** nagy választékban a legjobb minőségben és olcsó árairol ismert Fischer Salamon Sas-passagebeli áruházában vásárolhat a t. vásárló közönség a legjobban.

* **Aradra csukot autó naponta indul** Cukor garage, színház mögött. Telefon 1601.

* **Szabók és kereskedőknek** különösen fontos érdekük meggyőződni arról, hogy SZÉKELY Kossuth-utca 5. szám alatti posztóáruház olcsó engros árai szövetekben és belésárukban, a legkisebb vételnél is tetemes megtakarítást jelent.

LEGUJABB

A cseh kormány kijelölte delegátusait

Prágai lapok szerint Benes a képviselőház külügyi bizottságában nyilatkozatot tett és kijelentette, hogy a cseh kormány már kijelölte a határincidens megvizsgálására a vegyes bizottság három cseh tagját.

Nagy összeesküvés Mussolini ellen

Milanóból táviratozzák: A rendőrség nagy összeesküvést fedezett fel Mussolini és a fascista vezérek ellen. Pesce tanárt társaival letartóztatták. Több előkelő személyiség szerepel az összeesküvésben. A lefoglalt iratok 500 nevet tartalmaznak.

lők az automobilt feltartóztatták, mire a sofförök kijelenték, hogy egy örült szállítanak. A rendőrség megállapította, hogy az összetűt férfi Juca névű ügyvéd, akit sofförök megakartak gyilkolni. A sofföröket tartóztatták, Jucát pedig, akit az izgalma megviseltek, köröiba szállították.

Tőzsedel jelentések

Zürich, április 26. Zárlat: Berlin 165, Newyork 548 egyenlő, London 345, Páris 3712 fél, Milánó 27, Prága 1630 Budapest 0.10, Bécs 0.0077 egynyelv.

Bukarest április 26. Zárlat: Páris 1418, London 9, Newyork 1, Milánó 1048, Zürich 38, Prága 1, Bécs 30 fél, Berlin 76, Budapest 5.

Valuták: Márka 100—5, font 990, frank 1410—1415, svájci 39 fél—lira 1010—1020, dinár 215—3, dollár 211 fél, osztrák 29 fél—30, magyar 470, szokol 610—615.

Budapest, április 26. Zárlat: vizaközpont hivatalos jelentés: Val Napoleon 19.000, font 24.500—1.000, —, dollár 5170—5320, frank 354—364, ka 17 fél—19 fél, lira 262—270, ost 730—760, lei 25 fél—27 fél, szokol 950—970.

Devizák: Amsterdam 2014—204, don 23.900—25.000, Berlin 17—19, 255—265, Páris 349—359, Prága 13, Zürich 940—970, Bécs 725—755, 2 fél—54 fél, Newyork 5250—5300.

Zürich, április 26. Zárlat: 0.187 fél, Amsterdam 21.425, Newyork London 2542, Páris 3700, Milánó 270 ga 1627 fél, Budapest 0.10, Belgrád Varsó 00.115, Bécs 0.0077 egynyelv.

Budapest, április 26. A búr értékpapírpiac záratai: Magy. Hit. Osztr. Hit. 16.300, Angol-Magy. 68 számító 8400, Magy.-Olasz 2400, 12.000, Salgó 163.000, Rima 28.100, 7200, Déliv. 18.000, Államv. 116.000, mes 2600, Ingatlanb. 36.000, For 3100, Ker. B. 50.000, Bosnyák Ag. 5, Ált. Tkp. 14.250, Hazai Tkp. 64.00, sod-Miskolci 18.500, Concordia Első Bpesti gőzm. 54.500, Gizella Hungária 21.500, Beocsini 167.000, Szászv. 75.000, Kohó 105.000, I 50.000, Magnezit 35.500, Ált. Kősz. Urikány 226.000, Adria 96.000, A 24.000, Levante 115.000, Tröszt Csáky 9200, Fegyvergy. 282.000, C 2.350.000, Ganz. Vill. 295.000, Lang Lipták 5600, Schlick 31.000, Osztr. 3300, Baróti 4400, Izzó 103.000, Gu 33.000, Klotild 18.500, Cukor 540.000 migy. 37.750, Magyar v. 28.250, petr. 14.000, Nasici 195.000, Neu 2575, Olaj 24.500, Szlavóniai fa 73 udloff 17.500, Egy. fa 1970, Wörner Lignum 11.900, Zabolai 23.750, Ke 4100, Egy. Takp. 10.000, Rössemann Schuller 17.500, Papiripar 12500, Bor Malomsoky 3025, Rézbánvai 10.300 hit. 35.000, Merkurb. 2100, Merkuri Viktóri gőzm. 43.000, Pálvalgi 23.0 burg 1770, Globus 6600, Danica 21.5 városi 4500, Györffy 21.000, Borso 37.000, Mútrágva 70.000, Karton 33

SZÍNHÁZ

— **Lili bárónő.** Vasárnap délután mérsékelt árákkal a Lili bárónő lesz a színház műsora vács Katóval, Erényivel, Tolnayval, Grófi sányival és Pattantyussal a főszerepekben.

— **Névtelen asszony.** Igen nagy az érdeklődés a szombat délután színre kerülő Névtelen színmű iránt, melyben a társulat drámai est fog fellépni.

— **Hálókocsik ellenőre.** A legkacagtatócia vigjátékot fogjuk látni hétfőn délután 5 órával mérsékelt helyárák mellett.

— **Tanner John házassága.** E nagyszerű tétel, mely a budapesti Nemzeti Színház állat

Megakadályoztak egy gyilkosságot

Bukarest, április 26. Ma délelőtt 10 órakor a Calea Victoriein haladó járókelők egy száguldó automobilt vettek észre, amelyben egy összekötözött férfi feküdt, aki segélyért kiáltozott. A járóke-

Élet a halálban

Regény.

16

Írta: Bónyi Adorján.

Vaskos oszlopsorok közt, a disztelen hatalmas falak közt, az egyszerűen terített asztalok közt már nyüzsgött, zajlott nagy és kedélyes hullámokban a tömeg, már félig-meddig elhelyezkedett a rengeteg ember. Amint Csákány belépett, mindenki felállt, amerre elhaladt, barátságosan, szeretettel és jókedvűen sietett végig köztük, a terem végére, a mérnökök és munkavezetők asztalához, hadvezér a hadserege közt, amely őt bálványozza.

Keveset evett és gyorsan: ma nincs több ideje ebédre, mint egynegyed óra. Végzett, szivarra gyújtott, autójába ült. Egy-két perc: Csongrádiék háza előtt volt. Eldobta szivarját, kissé bosszankodva, mert alig négy-öt szippantást tett belőle és amint tisztelte az időt és munkát, úgy tisztelte ezeknek eredményét a pénzt és annak értékét.

Gyorsan felment a lépcsőn. Csongrádi ilyenkor még bizonyosan nincs itthon. Tervét egészen egyszerűen végbeviszi. Haszontalan, kedves kis portéka, majd meg lesz ijedve, majd sirni fog, aztán megnyugszik és tehetetlenül és lehunytt szemmel engedi, hogy az ő karjaiban elhurcolja.

Türemetlen volt, a végsőkéig türelmetlen és izmos teste szétpattanásig feszült és nyírára haragos, csaknem fái lamas vágy izét érezte.

— A kisasszony? — kérdezte a szobalánytól, aki ajtót nyitott.

A szobalány udvariasan és kimerően mondott valamit: „nem tudom, kérem... majd menézem...”

De Csákány nevetve félretaszította az utóból, besietett az előszobába, gyorsan szögére akasztotta kabátját, kalapját, két óriási ski-talp mellé, melyen még friss hónyoma látszott. Aztán az ámuló és megrettent szobalány előtt egyenesen a Terez szobája felé tartott. Egyetlenegyszer járt itt, futó vizitben, de még emlékezett a fehér és ibolya színekbe öltözött, dús és illatos kis szobára, amelyet az öreg Csongrádi tetszelegve mutatott meg neki: ez az ő lányáé.

Nyugodtan és elszántan félrecsapott az útból egy renaissance-himzésű függönyt és belépett.

A lány percekkel ezelőtt jött haza, rövid téli túráról a Svábhegyről, ahol a Norma körüli még keményen állt a hó és semmittevő fiatalok ródlik rohanásában és ski zizegő futásában imádták és ünnepték a tél késő nyomait.

Terez még piros volt az édes szélről és fekete haja borzas. Skót szoknyában, hófehér szveterben volt még, elragadó öltözetben, melyből a szabad levegő hűvös tisztasága áradt. Szoknyája térdig ért, szabadon hagyta vékony fiús, karcsu izmú lábait, vastag sárga selyem harisnyáit és magasszáru karcsu barna cipőit. Egy széken ült, vetkőzött: már lehúzta az egyik szögestapu cipőt és az egyik harisnyát és féllába födetlen volt.

Megpillantotta azonnal a belépő férfit és felugrott. Most látszott, hogy magas és sudár, csaknem oly magas, mint Csákány. Rejtelmes kifejezésű, sötétszemű arca lángbaborult és pillanatokig szótlanul farkasszemet néztek egymással.

(Folyt. köv.)

Hirdetmény

A nagyvárad orth. izr. hitközség Zárda-utca 2. szám alatti irodájában folyó hó 26-tól megtekinthető tervek és előírás alapján árlejtést hirdet nagyobb csatornázási munkára. Ajánlatok folyó hó 29-ig d. e. 11 óráig adandók be.

Elnökség.

Néger ingyen takarít színes cipőt

e hó 27 és 28-án a világ-
nő cipőtestőkrémmel

FÄRBOLLAL

Federala Crisul fiók-üzletében
Piața Regina Maria (Bémer-tér) 1. sz.

Kérjük a t. közönséget régi koppt színes cipőket fenti céghez tisztítás céljából azonnal leadni szíveskedjenek

Utleveleket vizumokat

bármely konzulátusnál
a leggyorsabban elintéz

Dijmentes felvilágosítást nyújt
Román fordítást azonnal elintéz

SCHREIER

ügynökség Tisza Kálmán-tér 1. szám
Vármegyeháza mellett.

Hirdetmény

A berettyószéplaki — suplaki — református egyház az 1913. évben megkezdett, teljesen tető alatt álló épületét befejezteti és egyidejűleg egy új 10 méteres melléképületet építtet. Költségelőirányzati végöss. eg. 59.921.25 lei. Bónatpénz 6000 lei. Szóbeli nyilvános árlejtés 1923. május 2 (kedd) délelőtt tíz órakor a ref. lelkész hivatalnál, hol érdeklődők a költség előirányzatba betekinthetnek és felvilágosítást nyerhetnek.

Presbiterium.

Értesítés!

Str. Sf. Ladislau Körös-utca 69 sz. a.

hentes és mészáros üzletet megnyitom

szombat, ápr. 28-án, hol a közönséget mindennap pontosan friss áruval szolgálom ki.

Szíves pártfogást kér:

SIPOS JÓZSEF hentes, Körös-u. 69.

Szalonna 1-a 3/100-as Disznózsír

szavatolt tiszta, legolcsóbb napi árakban és a legszolidabb kiszolgálással mellett beszerezhető

ACZÉL SÁNDOR

szalonna és disznózsír kereskedőnél,
Oradea-Mare, Deák Ferenc-utca 5. sz.
Telefon 9-76. Eladás csak nagyban.

Keresek

csipkeverő és himzőnőket

esetleg kezdőket is. Hölgyek, leányok és gyermekek szép keresetre tehetnek szert, igen könnyű csipkehorgolási munkával, amelyhez a szükséges kelleket mi adjuk. Speciális ismeretekre nincs szükség. A munkát az átadás után azonnal igen jól fizetjük.

ROGER, Bukarest

Calea Victoriei 98. — Banca Națională palota.

MOZI

„Tavaszi szerelem“ Dorian film. A művész utolsó szerelmei fellobbanó küzdelme a boldogságért, ifjúságért és a filmen, hogy aztán, mikor szinte célját, minden össze omoljon körülötte. A nagyhatású Dorian-film, melyben a legjobb magyar színészek játszanak: Gyvasovszky Ilona, Bánky Vilma, Uray László, Fenyvessy Emil, Nándory Gusztáv, Dán Norbert, ma utoljára látható a Korn Filmstúdióban.

„Maciste és a jávai nő“ Apolló moziszínház. Georg Jacoby írta ezt az érdekes és vig. dolgot filmre, amelynek letelegén és valószínűségén persze sokat megszabad gondolkoznunk. Az eredeti film, melyen a berlini „Marmorhaus“-ban mutatták, — „Mann soll es nicht für sich halten“ igen jó, mert a címe is utal, hogy lehetetlenségekre lehetünk elszelve. A darab hőse a rendkívül népszerű klassz filmherkules. Maciste, aki a mezeibb és legmerészebb mutatványosodáltatja egy magán-detektiv szerepet, kedves, készséges, szimpatikus és mesébeillő erejével. Maciste német nyelvben játszik Carolla Toellével, a Tzatschenával s ott látjuk az óriási groteszk ellentétjét, a kis néger Willi Allent, aki végig mulattatja a közönséget. Hogy Maciste egy jávai titkos házicációtól elrabolt gyermeket sok kaszát után megtalál, megszabadít és hogyan akadályt legyőz, az természetes. A hőse temperamentumos, a hóval borított hegyek külön látványosság. Egy jó, szórakoztató és vidám film, amelyben valóban mit látni! Ma, péntektől — hétfőig — színes műsoron.

„A hindu siremlék“ reprise. Az előző szezon legnagyobb sikere, mely egy filmművészet eddig legnagyobb viharára a „Hindu siremlék“ most közönségre kerül a Vigadó Mozgókörében. Az I. rész szombat és vasárnap, a II. rész hétfőn és kedden látható. A színpadon szervezett zenekart Krámer János zeneszerző vezeti. Jegyek elővételre ma válthatók.

NYILTER

Felhívás!

A hó 23-án közölt nyilatkozatunk visszavonását egyes helybeli lapokban is megjelent egy tendenciózus cikk ellenünk.

Ezért arra kérjük a t. közönséget, győződjön meg személyesen, kinek az állításai felelnek a valóságnak.

Szívesen állunk rendelkezésére mindazoknak, akik sörgyári telepünket meg akarják tekinteni. Söreink minőségét pedig kérjük összehasonlítani más gyártmányú sörökkel.

Egyébként köszönjük az Erdélyi és Bánáti Magyar Szövetségnek, hogy a közönséget felhívta vállalatunkra.

Dréher-Haggenmacher
Nagyvárad Sörgyár R.-T.

KOCSÁN JÁNOS

Ügyvédi irodáját

Ui-utca 24. szám alatt

megnyitotta.

Egy szöveg 130 lal, vastagabb betűvel 2 lal. A legkisebb betűméret 10 szög 15 lal.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.